

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПОЛІТИКОЮ КОРПОРАЦІЇ

Запропонований у статті підхід до розробки інвестиційної політики корпорації є могутнім засобом підвищення ефективності роботи в довготерміновій перспективі, а також базою для прийняття управлінських рішень на всіх стадіях інвестиційного процесу.

Ключові слова: корпорація, інвестиційна стратегія, інвестиційна діяльність, інвестиційна політика.

Одним із актуальних завдань економічного розвитку держави є вдосконалення корпоративних відносин та формування ефективної моделі корпоративного управління. Для України актуальність цього питання набуває особливого значення, тому що корпоративний сектор формує основу сучасної ринкової економіки та визначає її конкурентоспроможність, а ефективність функціонування цього сектору є однією з передумов сучасного розвитку економіки.

Світова практика свідчить, що в економічно розвинених країнах основою національних економік є корпорації. Вони сприяють реалізації багатьох напрямів діяльності: концентрації капіталу та інвестуванню його в напрямках, котрі забезпечують конкурентоздатність на світових і національних ринках; пом'якшенню суперечностей між працею і капіталом; подоланню внутрішнього протиріччя людини-власника і людини-працівника; формуванню корпоративної культури.

Основні розробки в області фінансування корпорацій належать західним економістам Брейлі Р., Брігхему Є. Ф., Колассу Б., Майерсу С., Ришару Ж. Проблемам інвестиційної політики присвячені праці економістів Бланка І. О., Ковальова В. В., Крейніної М. Н., Стоянової Е. С. та ін.

У сучасних умовах розвитку ділової активності в Україні ринкове середовище стає все більш динамічним. Однак розвиватися і успішно конкурувати можуть лише ті підприємства, котрі організують фінансування та розвиток своєї діяльності «стратегічно правильно».

Постійна мінливість ринкового середовища зумовила необхідність розробки підходу до системи господарювання на підприємстві. Термін «політика» виражає сукупність цілей і задач стратегічного і тактичного характеру, а також механізму їх реалізації в будь-якій сфері діяльності.

Механізм управління інвестиційною політикою становить систему основних складових, що регулюють процес розробки та реалізації інвестиційних рішень підприємства.

Актуальність розробки інвестиційної стратегії підприємства визначається низкою умов, найважливішою з яких є інтенсивність змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища. Висока динаміка основних макроекономічних показників, пов'язаних з інвестиційною активністю підприємств, темпи технологічного прогресу, часті коливання кон'юнктури інвестиційного ринку, мінливість державної інвестиційної політики і форм регулювання інвестиційної діяльності не дозволяють ефективно

управляти інвестиціями підприємства на основі лише раніше накопиченого досвіду і традиційних методів інвестиційного менеджменту. У цих умовах відсутність розробленої інвестиційної стратегії, адаптованої до можливих змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища, може привести до того, що інвестиційні рішення окремих структурних підрозділів підприємства будуть мати різноспрямований характер, приводити до виникнення протиріч і зниження ефективності інвестиційної діяльності загалом.

Інвестиційна стратегія є системою довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, обумовлених загальними задачами його розвитку та інвестиційною ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення [3, с.68].

Інвестиційну стратегію можна представити як генеральний план дій у сфері інвестиційної діяльності підприємства, що визначає пріоритети її напрямів і форм, характер формування інвестиційних ресурсів і послідовність етапів реалізації довгострокових інвестиційних цілей, що забезпечують передбачений загальний розвиток підприємства [4, с. 328].

Отже, інвестиційна стратегія - це концепція, що пов'язує і спрямовує розвиток інвестиційної діяльності підприємства.

Інвестиційна політика підприємства - складова частина загальної економічної стратегії, котра визначає вибір і способи реалізації найбільш раціональних шляхів оновлення і розширення його виробничого і науково-технічного потенціалу [5, с. 58]. Ця політика зосереджена на забезпечення виживання підприємства в складному ринковому середовищі, на досягнення ним фінансової стійкості та створення умов для майбутнього розвитку. Інвестиційна політика формується лише за конкретними напрямками інвестиційної діяльності корпорації, що потребують забезпечення найбільш ефективного управління для досягнення головної стратегічної цілі цієї діяльності.

Формування інвестиційної політики за окремими аспектами фінансової діяльності корпорації може мати багаторівневий характер.

Підхід до формування системи інвестиційної політики корпорації, запропонований автором, показано на рис.1.

Розроблений підхід до формування інвестиційної політики корпорації відіграє значну роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємства. Ця роль полягає в наступному:

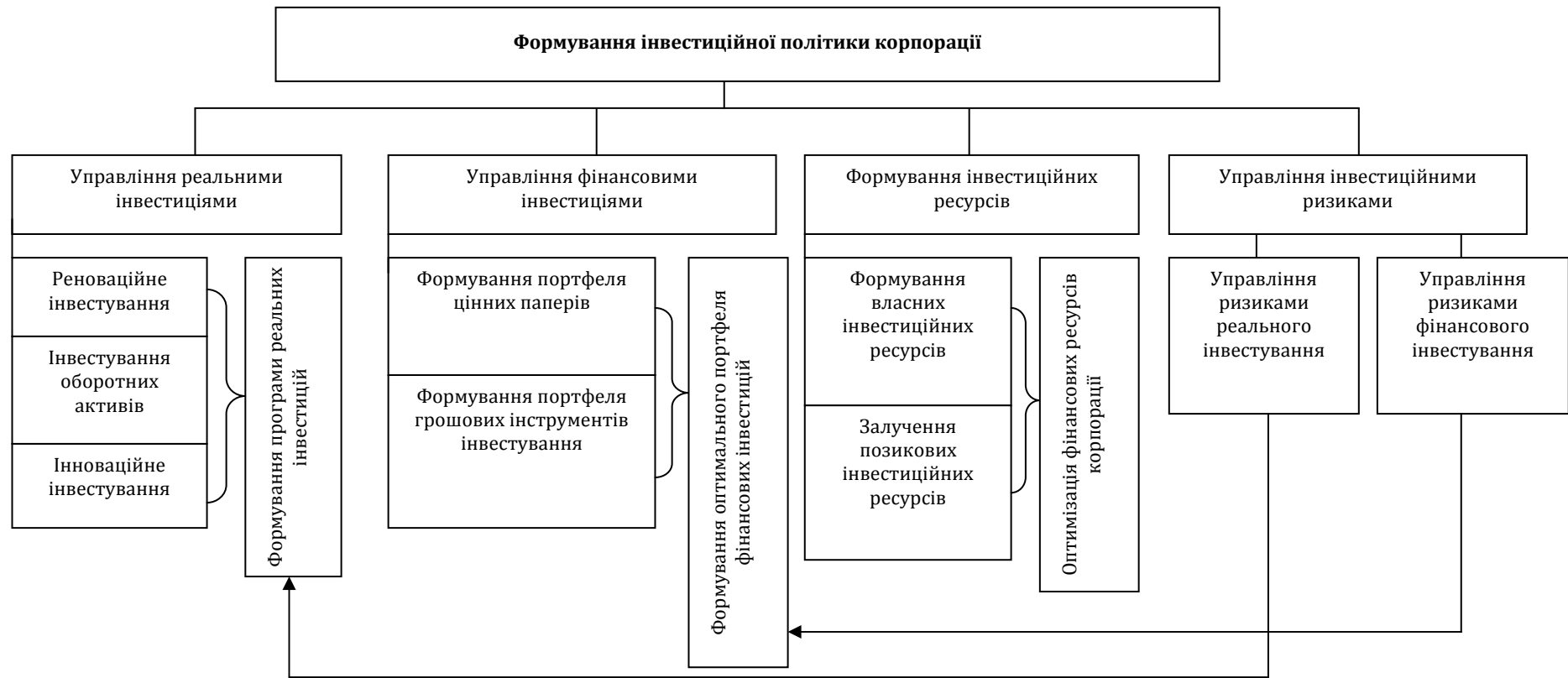

Рис. 1. Формування інвестиційної політики корпорації

- забезпечення механізму реалізації довгострокових загальних і інвестиційних цілей майбутнього економічного і соціального розвитку підприємства загалом й окремих його структурних одиниць;
- можливість реально оцінити інвестиційні можливості підприємства, забезпечити максимальне використання його внутрішнього інвестиційного потенціалу і можливість активного маневрування інвестиційними ресурсами;
- швидка реалізація нових перспективних інвестиційних спроможностей, що виникають у процесі динамічних змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища.
- урахування заздалегідь можливих варіацій розвитку неконтрольованих підприємством факторів зовнішнього інвестиційного середовища і можливість звести до мінімуму їхні негативні наслідки для діяльності підприємства;
- відбиття порівняльних переваг інвестиційної політики підприємства в зіставленні з його конкурентами;
- забезпечення чіткого взаємозв'язку стратегічного, поточного й оперативного управління інвестиційною діяльністю підприємства;

- формування значення основних критеріальних оцінок вибору реальних інвестиційних проектів і фінансових інструментів інвестування.

Стратегічне управління інвестиційною політикою корпорації має цільовий характер, тобто передбачає постановку та досягнення певних цілей.

Стратегічне управління є могутнім засобом підвищення ефективності інвестиційної політики в довготерміновій перспективі, її координації та контролю, а також базою для прийняття управлінських рішень на всіх стадіях інвестиційного процесу.

Важливим об'єктивним обмеженням, що визначає напрям стратегічного управління інвестиційною політикою, є стадія життєвого циклу, в якій знаходиться підприємство. Кожній стадії життєвого циклу підприємства належить характерний їй рівень інвестиційної активності, напрями і форми інвестиційної діяльності, особливості формування інвестиційних ресурсів.

У науковій літературі зустрічається багато поглядів на життєвий цикл підприємства, які відрізняються кількістю стадій та їх змістом і назвами. За основу може бути прийнятий найбільш розгорнутий і детальний варіант [6, с. 54], наведений на рис. 2.

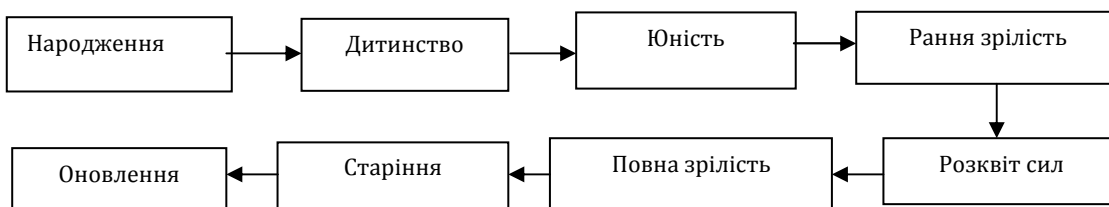

Рис. 2. Стадії життєвого циклу підприємства

Стосовно задачі диференціації стадій інвестиційної політики такий наведений підхід має бути вдосконалений з огляду на дві обставини:

У ньому містяться як стадії життєвого циклу, так і «контрольні точки», які не мають тривалості у часі і означають перехід від однієї стадії до іншої (наприклад: народження, розквіт сил). Вони не ідентифікуються з якоюсь інвестиційною політикою, а можуть лише бути підставою для її трансформації.

Є необхідним агрегування деяких стадій в один блок у зв'язку з тим, що вони мають одну й ту ж саму мотивацію до певних варіантів інвестиційної політики.

Діагностику стадій життєвого циклу пропонується проводити за первинними цілями, що висуваються на певній стадії. Зміна цілей означає перехід від однієї до іншої стадії життєвого циклу. Напрями інвестиційної політики, які можуть бути використаними на певній стадії життєвого циклу, визначаються за їх відповідністю природі і цілям економічних процесів, притаманних саме цій стадії.

Характер диференціації цілей інвестиційної політики залежно від конкретних стадій його життєвого циклу показано в табл.1.

Наведений метод є достатньо простим у практичному використанні, але оскільки стадія життєвого циклу припускає застосування декількох

варіантів інвестиційної політики, прийняття остаточного рішення має відбуватися на суб'єктивно-інтуїтивному рівні. Це не відкидає можливості використання цього методу, він є корисним для попереднього аналізу хоча б з боку відсвіту неприйнятних на даній стадії життєвого циклу варіантів і більш детального подальшого розгляду порівняльної доцільності перспективних варіантів.

Інвестиційна політика є формою реалізації інвестиційної ідеології й інвестиційної стратегії підприємства з огляду на найбільш важливі аспекти інвестиційної діяльності на окремих етапах її здійснення. На відміну від інвестиційної стратегії загалом, інвестиційна політика формується лише за конкретними напрями інвестиційної діяльності підприємства, що вимагає забезпечення найбільш ефективного управління для досягнення головної стратегічної мети цієї діяльності.

В умовах ринкової економіки можливостей для інвестування багато. Разом з тим, будь-яка корпорація має обмежені фінансові ресурси, які доступні для інвестування. Тому потрібно діяти згідно зі своєю інвестиційною стратегією загалом, а також враховувати позиції інвестиційної політики. А головним в реалізації інвестиційної стратегії і політики є розробка інвестиційних програм (портфелів).

Таблиця 1. Варіанти інвестиційної політики за стадіями життєвого циклу підприємства

Стадія життєвого циклу	Первинні цілі	Переважаючі варіанти інвестиційної політики
1. Народження, становлення і дитинство	Вживання і короткостроковий прибуток	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечення високих темпів реального інвестування; – забезпечення безбитковості інвестиційної діяльності, шляхом формування власних інвестиційних ресурсів.
2. Юність	Прискорене зростання	<ul style="list-style-type: none"> – розширення обсягів реального інвестування; – диверсифікація напрямів реального інвестування; – забезпечення мінімальної норми поточного інвестиційного прибутку.
3. Рання зрілість і розквіт сил	Стале зростання	<ul style="list-style-type: none"> – Забезпечення виходу на «критичну масу інвестицій»; – диверсифікація форм реального інвестування; – формування портфеля фінансових інвестицій; – забезпечення необхідних темпів приросту капіталу, що інвестується.
4. Повна зрілість	Підтримання сформованого іміджу	<ul style="list-style-type: none"> – підтримка «критичної маси інвестицій»; – широка диверсифікація форм реального та фінансового інвестування; – забезпечення середньої норми інвестиційного доходу; – розвиток реальних інвестицій; – управління інвестиційними ризиками.
5. Старіння	Подолання кризової перспективи	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечення своєчасної реновації активів, що амортизуються; – «стиснення» портфеля фінансових інвестицій з ціллю підвищення рівня його доходності; – дезінвестування капіталу з низькорентабельних інвестиційних об'єктів з забезпеченням мінімальних його втрат; – реінвестування капіталу з ціллю підтримки необхідного обсягу операційної діяльності.
6. Оновлення	Подальший інноваційний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> – інноваційне інвестування; – можливість галузевої диверсифікації реальних або фінансових інвестицій; – мінімізація рівня податків; – підвищення середньозваженої вартості капіталу, за рахунок коригування обсягів внутрішніх і зовнішніх інвестицій підприємства.

Список літератури

1. Покропивний, С. Ф. Економіка підприємства [Текст] : навчальний посібник / С. Ф. Покропивний. – К.: КНЕУ, 2001. – 528с.
2. Маховикова, Г. А. Инвестиционный процесс на предприятии [Текст] / Г. А. Маховикова, В. Е. Кантор. – СПб.: Питер, 2001. – 171с.
3. Бланк, И. А. Управление денежными потоками [Текст] / И. А. Бланк. – К.: Ника-центр, 2002. – 576 с.
4. Бланк, И. А. Основы инвестиционного менеджмента [Текст] / И. А. Бланк. – К.: Ника-центр, 2001, Т.1 - 531с.
5. Бочаров, В. В. Инвестиции [Текст] / В. В. Бочаров. – СПб.: „Питер“, 2002. – 284с.
6. Адамова, Н. А. Організація і планування виробництва на підприємствах швейної промисловості [Текст] / Н. А. Адамова, Т. Л. Малова та ін. – К.: Вища школа, 1994. – 129 с.

РЕЗЮМЕ

Селиверстова Людмила

Управление инвестиционной политикой корпорации

Предложенный в статье подход к разработке инвестиционной политики корпорации является эффективным средством повышения эффективности работы в долгосрочной перспективе, а также базой для принятия управленческих решений на всех стадиях инвестиционного процесса.

RESUME

Seliverstova Lyudmyla

Investment Policy Corporation

The approach to the development of the investment policy of the corporation as a powerful means of increasing efficiency in the long term has been considered in the article. It is also a basis for decision-making at all stages of the investment process.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2012 р.